

Sekret: DR. A. ENGEL, Dietłowska 66.

„NADZIEJA”

TOW. KU WSPIERANIU CHOREJ MŁODZIEŻY
ŻYDOWSKIEJ SZKÓŁ ŚREDNICH I WYŻSZYCH
W KRAKOWIE

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU GŁÓWNEGO TOWARZYSTWA
ZA ROK 1929

KRAKÓW 1930.

NAKŁADEM TOWARZYSTWA »NADZIEJA«

SKŁAD ZARZĄDU GŁÓWNEGO:

Prezes: Dr. Landau Jan
Wiceprezesi: Dr. Gumprich Adolf, Askenaze Henryk
Skarbnik: Dr. Minder Izydor
Sekretarze: Dr. Engel Adolf, Korngold Salomon

Członkowie Zarządu z Krakowa:

Górowski Artur
Dr. Schrager Izydor
Dr. Süsskind Dawid

Członkowie Zarządu z Grup miejscowych:

Dr. Händel Anzelm z Jarosławia
Moszkowski Wincenty z Krakowa
Dr. Nadel Abraham z Brodów
Dr. Syrop Hersch z N. Sącza
Dr. Szalit Edward z Tarnowa
Inż. Scherer Wiktor z Krakowa

Zastępcy członków Zarządu głównego:

Dr. Blassberg Maksymiljan
Dr. Haber Maurycy
Inż. Horowitz Zygmunt
Kanarkowa Anna
Dr. Rapaport Henryk
Wasserbergerowa Zuzanna

Rada Nadzorcza:

Przewodniczący: Steiner Arnold
Członkowie: Fromowicz Feliks
Dr. Lustbader Karol
Metalmann Henryk

Sąd Rozjemczy:

Dr. Birnbaum Marcelli	Dr. Oberländer Natan
Dr. Landau Filip	Dr. Rattler Ludwik
Neumann Maksymiljan	Stieglitz Jakób

Przedkładamy Szan. Członkom Towarzystwa sprawozdanie za 24 rok działalności.

Działalność tę obrazują cyfry podane w dalszej treści sprawozdania.

Działalność ta nie różni się wiele od lat poprzednich, jakkolwiek musimy wyznać, że rezultaty naszej pracy były w ubiegłym roku nieco skromniejsze niż w latach poprzednich.

Przypisać to należy ogólnym stosunkom ekonomicznym w kraju, a zwłaszcza niesłychanemu zubożeniu ludności żydowskiej, która do niedawna tak chętnie i szczerze popierała wszelkie stowarzyszenia dobroczynne, a zwłaszcza opiekujące się chorą młodzieżą.

To też z niniejszych wpływów tegorocznych nie wyciągamy wniosku o mniejszej życzliwości społeczeństwa żydowskiego dla Nadzieji i ufamy, że z poprawą stosunków ekonomicznych odżyje dawna życzliwość i poparcie.

Mimo zmniejszenia się dochodów, wysłaliśmy w ubiegłym roku 213 kuracjuszków, musieliśmy jednak skrócić czas pobytu z 28 dni na 26 dni, by umożliwić leczenie wszystkim zasługującym petentom, albowiem z powodu koniecznych adaptacji w budynku sezon rozpoczął się dopiero 13 czerwca (zamiast 1 czerwca) i trwał 80 dni zamiast 90 dni.

Uważaliśmy za sprawiedliwe, by raczej ograniczyć każdemu petentowi pobyt o 2 dni aniżeli pozbawić pomocy kilkudziesięciu petentów.

W r. 1929 wniesiono 294 podań o przyjęcie do lecznicy w Rytrze — 58 załatwiono odmownie, 236 przyjęto. Ponieważ 23 zrezygnowało z przyjęcia z powodu wyjazdu do innych kolonji, wyjechało do Rytra 213 osób.

Bezpłatnie przyjęto 81 osób (t. zn. 38%), za opłatą $\frac{1}{2}$ Zł dziennie 12, za opłatą dzienną 1 Zł — 120.

Tak jak w r. 1928 wyzyskaliśmy do ostateczności wszelkie wolne miejsca w lecznicy, nie mogąc obecnie dla braku funduszków myśleć o rozbudowaniu lecznicy.

Konieczne adaptacje budynku pociągnęły za sobą wydatek w kwocie około 3.000 Zł.

Zmniejszyły się dochody z grup nawet krakowskiej i tarnowskiej, zmniejszyły się też znacznie wpływy z subwencji, bo o przeszło 2.000 Zł, co wytłumaczyć należy tem, że tak Ministerstwo jak i instytucje autonomiczne przeciążone są świadczeniami na rzecz towarzystw filantropijnych.

Staraliśmy się wobec zmniejszenia wyków o zredukowanie wydatków oczywiście bez uszczerbku dla kuracjusów.

Rezultat finansowy przedstawia się oczywiście znacznie gorzej niż w r. 1928, bo gdy wówczas saldo wynosiło około 8.000 Zł i 6.000 Zł w pożyczce dla Wydawnictwa Historji Żydów, to w roku obecnym wynosi tylko około 10.000 Zł, a jeżeli uwzględnimy przelew do funduszu inwestycyjnego w kwocie 1.020 Zł — wynosi saldo 11.000 Zł, zamiast 14.000 Zł.

Pozostanie takiego bądź cobądź znacznego salda świadczy o ostrożnej i oszczędnej gospodarce Zarządu — bo fundusz obrotowy, inwestycyjny i żelazny wynoszą łącznie przeszło 16.000 Zł i stanowią dla Towarzystwa zabezpieczenie jego działalności na przyszłość.

Nie wolno nam jednak zadowolnić się tym stanem, winniśmy dążyć wszelkimi siłami do rozszerzenia działalności, przede wszystkim przez rozbudowanie lecznicy i uruchomienie jej także w sezonie zimowym.

Mamy nadzieję, że przeprowadzona w ubiegłym roku reorganizacja Zarządu grupy krakowskiej przyczyni się do ożywienia działalności tej grupy i znacznego powiększenia dochodów, grupa ta bowiem jest podstawą całej działalności Towarzystwa.

Z zalem zgodziliśmy się na ustąpienie długoletniego prezesa tej grupy p. Henryka Askenazego z powodu nadwątlonego zdrowia i uważamy za swój obowiązek wyrażenie mu na tem miejscu serdecznego podziękowania za jego owocną i ofiarną pracę dla Towarzystwa i ufamy, że nadal jako wiceprezes Zarządu głównego swej pomocy nam nie odmówi.

Wydawnictwo Historji Żydów nie wymagało żadnych wkładów ze strony Towarzystwa i samo opędzalo wydatki. Wydano dotąd 21 arkuszy, I-go tomu, które spotkały się z ogólnem uznaniem abonentów tak co do treści jak i zewnętrznego wyglądu oraz fotografii. — Wydawnictwo rozwija się normalnie i można mieć nadzieję, że po wydaniu całego dzieła będzie ono stanowić stały dochód dla Towarzystwa.

Organizowanie dalszych grup uważaliśmy i w bieżącym roku za niemożliwe z powodu ciężkiej sytuacji zwłaszcza w miastach prowincjonalnych.

Pragniemy na tem miejscu złożyć podziękowanie wszystkim, którzy przez udzielenie pomocy w naturze ułatwili nam pokrycie kosztów utrzymania i leczenia naszych chorych. Wiele firm ofiarowało artykuły żywnościowe, jak mąkę, cukier, ziemniaki, tłuszcz roślinny, kakao i t. p., a w szczególności firmy: Neumann i Ska w Białej, Cukrownia Chybie S. A., Łuszczarnie i Młyny krakowskie, Młyn Krzesławice, „P. T. H.“, „Ziarno“, Michał Ader w Jazowsku, Zakłady Solvay w Bonarce, Abrahamer Izrael, Schönfeld Natan, Hawełka, Perlberger i Schenker, A. Piasecki S. A., „Suchard“, „Optima“, „Sarotti“, Rettig, A. Herstein, Moszkowski, Fromowicz, Henryka Francka Synowie w Skawinie, i inni.

Następujące firmy ofiarowały lekarstwa: Zakłady chemiczno-farmaceutyczne Barcikowski, Bayer-Meister Lucius, Ciba, Gąsecki, Gessner,

Jaffe, Karpiński, Klawe, „Laokoon“, Merck, „Motor“, Nasierowski, Riedel, Roche, Rotter, Spiess, „Vita“, „Zorja“.

Administracja „Nowego Dziennika“ przesyłała bezpłatnie swoje pismo przez 3 miesiące.

Apelujemy do członków i przyjaciół Towarzystwa, by nadal, i to w większej mierze użycali nam swego poparcia, bo tylko w ten sposób spełnić możemy zadanie „Nadzieji“: bronić młodzież żydowską przed gruźlicą, a troska o młodzież — to dowód dojrzałości społeczeństwa.

W ubiegłym roku poniosła „Nadzieja“ bolesną stratę.

We wrześniu u. r. zmarł w Brodach długoletni prezes tamt. Grupy

blp. Dr. Abraham Nadel.

Od założenia Grupy w Brodach stał na jej czele, był jej duszą i mimo wielkich trudności i zubożenia tamtejszej ludności zwłaszcza w okresie powojennym — zdołał ją utrzymać i rozwinąć, zainteresować tamt. społeczeństwo i zachęcić je do walki z gruźlicą — jemu też tylko zawdzięczać należy, że Grupa była i jest jedną z najważniejszych instytucji w Brodach, cieszącą się życzliwością całej ludności żydowskiej.

Cześć Jego pamięci!

Dr. JAN LANDAU

Prezes Zarządu głównego Tow. „Nadzieja“.

O LECZNICY TOWARZYSTWA „NADZIEJA” W RYTRZE.

Rytró położone jest w dolinie nadpopradzkiej, na wysokości 341 m. nad poziom morza.

Na miejscu stacja kolejowa, poczta, telefon, telegraf i posterunek Policji Państwowej.

Budynek lecznicy położony jest na własnym gruncie; w pobliżu znajdują się łąki, lasy i rzeka Poprad.

Obszar lecznicy otoczony jest oparkaniem z betonowego podmurowania z siatką drucianą.

Lecznice stanowi dwupiętrowa willa, mogąca pomieścić 70 kuracjuszków.

W budynku przeprowadzona jest instalacja wodociągowa, dostarczająca zimnej i gorącej wody.

Na czele zakładu stoi lekarz-kierownik, zawiadujący lecznicą jako lekarz i administrator. Do pomocy są mu dodani wychowawca dzieci i gospodyni.

Kuracjusze rekrutują się z chorej młodzieży obojga płci, uczęszczającej do szkół średnich i wyższych, a pochodzącej z miejscowości, w których znajduje się czynna Grupa miejscowa Towarzystwa „Nadzieja“, (Kraków, Tarnów, Jarosław, Brody, Nowy Sącz).

Petenci badani są przez zaufanych lekarzy Towarzystwa, zwłaszcza w kierunku chorób, stanowiących niebezpieczeństwo dla otoczenia (badanie płwociny na prątki gruźlicze).

Od przyjęcia są wyłączeni:

- 1) przedstawiający dla otoczenia niebezpieczeństwo zakażenia (gruźlica otwarta, świerzb, jaglica, choroby zakaźne i weneryczne);
- 2) wysoko gorączkujący;
- 3) z ciężkimi stanami chorobowymi;
- 4) dotknięci krwiopluciem lub skłonni do krwawień wogóle;
- 5) silnie nerwowi i dotknięci padaczką.

Lecznica posiada dobrze wyposażoną aptekę, którą corocznie uzupełnia w drodze darowizny przez apteki i zakłady farmaceutyczne.

Utrzymanie higieny jest znacznie ułatwione, gdyż prócz korzystania z kąpeli rzecznej w Popradzie, używają kuracjusze wanny i trzech natrysków tuszowych, znajdujących się w budynku lecznicy.

Rozkład zajęć jest następujący:

Godz. 7	poranek	Godz. 13—13:30	obiad
„ 7—8	gimnastyka	„ 13:45—16	spoczynek
„ 8—8:15	I. śniadanie	„ 16—16:30	podwieczorek
„ 8:30—10	werandowanie	„ 16:30—20	spacer
„ 10—10:15	II. śniadanie	„ 20—20:30	kolacja
„ 10:15—12:30	werandowanie	„ 21	mleko
„	(kąpiele rzeczne i słoneczne)	„ 21:30	spoczynek nocny

Kilka godzin dziennie spędzają kuracjusze na werandowaniu oraz leżakowaniu w ogrodzie.

Sześć razy dziennie otrzymują kuracjusze pożywienie według planu, uchwalonego przez Zarząd główny. Ponadto bardziej podupadłym na siłach uzupełnia się pożywienie odpowiednimi dodatkami.

Wielkie usługi oddaje biblioteka, licząca przeszło 500 dzieł polskich, niemieckich i żydowskich.

W czasie niepogody korzystają kuracjusze z czytelni, gdzie mają do dyspozycji kilka dzienników oraz gry i zabawy towarzyskie.

Dużo uwagi zwraca się na rozwój cielesny kuracjuszy. Prócz gimnastyki szwedzkiej oraz ćwiczeń lekko-atletycznych urządza się zabawy ruchowe pod gołym niebem, aby umożliwić jak najdłuższe przebywanie na wolnym powietrzu.

Zarząd główny corocznie przeprowadza w ramach możliwości inwestycje i adaptacje, które przyczyniają się do zwiększenia działalności lecznicy, wyrażającego się przede wszystkim znacznym pomnożeniem ilości korzystających chorych.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI LECZNICY W RYTRZE ZA ROK 1929.

Sezon letni r. 1929 trwał od 13 czerwca do 31 sierpnia, czyli 80 dni.

Z lecznicy korzystało: dziewcząt 123 = 58%, chłopców 90 = 42%,
razem 213 = 100%.

Wiek:

Od 10 do 15 lat	— 133 osób	= 62%
„ 16 „ 20 „	— 66 „	= 31%
„ 21 „ 25 „	— 14 „	= 7%
	<u>213</u>	<u>= 100%</u>

Pochodzenie:

Kraków	161 osób	= 76%	Buczacz	1	}	5 = 2%
Tarnów	31 „	= 14.5%	Brzozów	1		
Brody	11 „	= 5%	Oświęcim	1		
Jarosław	4 „	= 2%	Wadowice	1		
Nowy Sącz	1 „	= 1/2%	Wieliczka	1		
razem: 213						

Zajęcie kuracjuszków:

Stud. filozofi	6	}	= 13 = 6%
„ farmacji	1		
„ praw	5		
„ Wyższej Szk. Handl.	1		
Uczn. gimnazjum	68	}	= 70 = 33%
„ seminarjum	2		
„ szkoły handlowej	29	}	= 115 = 54%
„ „ przemysłowej	14		
„ „ powszechnej	72		
Przerwa w nauce	15	<u>15</u>	<u>= 7%</u>
	<u>213</u>	<u>213</u>	<u>100%</u>

Zawód ojca kuracjuszków:

A. Rzemieślnicy	w 50 przyp.	
Robotnicy	„ 11 „	
Urzędnicy państwowi	„ 4 „	
Urzędnicy prywatni	„ 20 „	
Nauczyciele prywatni	„ 5 „	
Handlarze	„ 28 „	
Pomocnicy handlowi	„ 11 „	
Pośrednicy handlowi	„ 15 „	
B. Bez zajęcia	„ 19 „	(= 9%)
C. Ojca nie ma	„ 50 „	(= 23%)

Czas pobytu w lecznicy:

jednego kuracjusza wynosił przeciętnie 26 dni. Ogółem dni leczenia było 5529.

SPRAWOZDANIE KASOWE

PRZYCHÓD

I. FUNDUSZ

L. p.		Dol.	ct.	Zł	gr
1	Saldo z roku 1928	578	96	2924	69
2	Grupa Kraków	60	—	11500	—
3	„ Brody			510	—
4	„ Jarosław			600	—
5	„ Tarnów			2400	—
6	Subwencje:				
	1) Ministerstwo P. i O. S. . . . . Zł 1888				
	2) Gm. m. Krakowa (kop. Jaworzno) „ 300				
	3) Gmina m. Tarnowa . . . . . „ 800				
	4) „ „ Brodów . . . . . „ 150				
	5) Wydział powiatowy Brody . . . . . „ 100				
	6) Gmina wyzn. Tarnów . . . . . „ 200				
	7) „ „ Brody . . . . . „ 150				
	8) „ „ N. Sącz . . . . . „ 150				
	9) Kasa Oszcz. m. Krakowa . . . . . „ 400				
	10) „ „ „ Tarnowa . . . . . „ 400				
	11) „ „ „ Jarosławia . . . . . „ 100				
	12) Gimn. Państw. w Brodach . . . . . „ 100				
	13) Tow. „Czerwony Krzyż“ Tarnów „ 100			4838	—
7	Dary	25	—	3648	35
8	Przedsiębiorstwa			511	05
9	Odsetki i prowizje	47	09	330	59
10	Opłaty kuracjuszków w r. 1929			3794	25
		711	05	31056	93
<p>UWAGA: Fundusz obrotowy ulokowany jest:</p>					
	1) Kasa gotówką 31 grudnia 1929 r.			112	83
	2) P. K. O. Kraków 31 grudnia 1929 r.			344	01
	3) Bank Odb. Nieruch. konto złot. rku bież.			3349	95
	4) „ „ „ „ dolar. rku bież.	686	05		
	Zgodne ze saldem za rok 1930	686	05	3806	79

II. Fundusz inwestycyjny (dawniej żelazny).

Saldo na rok 1930 . . . . . 470 dol. 55 ct.,

III. Fundusz żelazny.

Saldo na rok 1930 . . . . . 345 „ 33 „

IV. Fundusz im. błp. Dr. Anny Keppler.

Saldo na rok 1930 . . . . . 1144 Zł 58 gr

V. Fundusz im. błp. Dr. Rudolfa Hammerschlaga.

Saldo na rok 1930 . . . . . 313 „ 37 „

VI. Fundusz im. błp. Anny Leinkramowej.

Saldo na rok 1930 . . . . . 596 „ 69 „

Fundusze II.—VI. ulokowane są na rachunkach bieżących Banku Odbudowy Nieruchomości w Krakowie.

VII. Fundusze zdewaluowane:

- 1) Fundusz żelazny (stary) . . . . . Zł 15—, Mkp. 1952'63, K 10.344'62
- 2) Fundusz im. błp. Tadeusza Landaua „ 6500—
- 3) Fundusz im. błp. Leonory Merz „ 306'80

ZARZĄDU GŁÓWNEGO

OBROTOWY

ROZCHÓD

L. p.		Dol.	ct.	Zł	gr
1	Prowianty			15058	82
2	Apteka			1069	37
3	Opał i oświetlenie			466	50
4	Transporty i podróże			528	68
5	Płace personalu			4322	20
6	Inwentarz			276	90
7	Instalacja wodociągowa			500	—
8	Inwestycje			2265	40
9	Administracja			1099	17
10	Asekuracja			112	94
11	Podatki i opłaty publiczne			120	99
12	Przelano do Funduszu inwestycyjnego	25	—	1020	—
13	Przelano do F. żel. 5 ⁰ / ₀ Saldo F. obrot. 1928			409	17
14	Saldo na rok 1930	686	05	3806	79
		711	05	31056	93

ZA ZARZĄD GŁÓWNY:

Sekretarz:
Dr. Adolf Engel.

Skarbnik:
Dr. Izydor Minder.

Prezes:
Dr. Jan Landau.

ZA RADĘ NADZORCZĄ:

Dyr. Arnold Steiner, przewodniczący.
Dyr. Feliks Fromowicz. Dr. Karol Lustbader. Henryk Metallmann.

Rozpoznanie chorób:

Naciek jednego szczytu płuc	8	}	14
Naciek dwóch szczytów płuc	5		
Rozległe nacieki płuc.	1		
Zagęszczenie jednego szczytu płuc	38		
Zagęszczenie dwóch szczytów płuc	2		
Powiększenie gruczołów okołoskrzelowych	39		
Zapalenie opłucnej	2		
Rozlany katar oskrzeli	4		
Dychawica oskrzelowa	1		
Katar krtani chroniczny	5		
Zapalenie nerek chroniczne.	4		
Wada serca	4		
Choroba Basedowa	1		
Wole	1		
Znaczne skrzywienie kręgosłupa (garb).	4		
Niedowład jelit	1		
Powiększenie gruczołów limfatycznych	8		
Neurasthenia	4		
Niedokrewność znacznego stopnia	63		
Niedorozwój ogólny	18		
	213		

Leczenie:

Poza leczeniem klimatyczno-dietetycznym stosowano przetwory wapniowe, gwajakolowe, żelazowe, arsenowe, bromowe, fosforowe, salicylowe, naparstnicowe i inne.

W 54 wypadkach stosowano wstrzykiwania podskórne przetworów arsenowych, razem 822 wstrzykiwań.

W kilkudziesięciu przypadkach stosowano naświetlania słoneczne.

Przybytek na wadze wynosił:

Od 3,5 do 5 kg	u 12 osób
„ 1 „ 3 „	„ 163 „
Bez zmiany	„ 33 „
Ubytek 1—2 kg	„ 5 „

Przeciętny przyrost wagi wynosił 1'6 kg na osobę.

Wyniki leczenia były bardzo dobre. Objawy chorobowe albo zupełnie ustąpiły albo też znacznie zmalały.

Wizytacje kolonji:

W sezonie bieżącym odwiedzili lecznicę: członkowie Komisji wojewódzkiej dla spraw kolonji, ponadto Dr. Stanisław Zaranek, lekarz powiatowy w Nowym Sączu, Dr. Jan Landau, prezes Zarządu głównego i Dyr. Artur Górowski, członek Zarządu głównego Tow. „Nadzieja“ w Krakowie, Dr. Hersch Syrop, prezes Grupy miejscowej w Nowym Sączu.

Zarząd Lecznicy w Rytrze.

CZŁONKOWIE HONOROWI TOWARZYSTWA:

- Błp. Dr. Hammerschlag Rudolf, lekarz w Szczawnicy.
Dr. Hilfstein Chaim, lekarz w Krakowie.
Dr. Landau Jan, lekarz, prezes Twa „Nadzieja“ w Krakowie.
Dr. Landau Rafał, adwokat, prezydent Izrael. Gminy wyznaniowej.
Inż. Rolle Karol, prezydent miasta w Krakowie.
Błp. Inż. Sare Józef, wiceprezydent miasta w Krakowie.
Dr. Steinberg Józef, adwokat, prezes „Rabczańskiej kolonji leczniczej“ w Krakowie.
Dr. Sterling Seweryn, lekarz w Łodzi.
Dr. Thon Ozjasz, poseł na Sejm.

Grupa miejscowa w Brodach:

ZARZĄD GRUPY:

- Prezes i skarbnik: Błp. Dr. Nadel Abraham
Wiceprezes: Dr. Czaczkes M. L.
Sekretarz: Reinhold Dawid
Członkowie: Dyr. Aszkenazy Filip
Dr. Byk J.
Inż. Freifeld M.
Radca Kuttin Benjamin
Radca Liljan Leon

KOMISJA KONTROLUJĄCA:

- Przewodniczący: Lifschütz Zygmunt
Członkowie: Lipsker Ignacy
Apt. Rothenberg Zygmunt
Schwarz Leon

LEKARZ ZAUFANIA GRUPY:

Dr. Jung Adolf

SPRAWOZDANIE KASOWE GRUPY:

PRZYCHÓD

ROZCHÓD

	Zł		Zł
Saldo z r. 1928	537 ⁷²	Przesłano do Zarządu Głównego	510 [—]
Wkładki członków	1069 ⁸⁰	Koszta podróży petentów . . .	72 [—]
Zbiórka uliczna	203 ⁷²	Leczenie chorych uczniów . . .	86 [—]
Zamiast wieńca na grób błp. Dra		Administracja	39 ⁴⁵
Nadła grono profesorskie . . .	35 [—]	Saldo na rok 1930	1178 ⁴²
Odsetki	39 ⁶³		
	1885 ⁸⁷		1885 ⁸⁷

Ponadto przesłała Grupa w Brodach Zarządowi głównemu subwencję Wydziału powiatowego 100 Zł, Magistratu m. Brodów 150 Zł, Gimnazjum państw. w Brodach 100 Zł, Izraelickiej Gminy wyznaniowej 150 Zł, łącznie 500 Zł, które wykazano w sprawozdaniu kasowym Zarządu głównego.

Błp. Dr. ABRAHAM NADEL

Prezes grupy brodzkiej Tow. „Nadzieja“

(17. X. 1869—23. IX. 1929)

W ponury dzień wrześniowy społeczeństwo brodzkie odprowadziło na miejsce wiecznego spoczynku Abrahama Nadla. Ze łzą w oku sfłoczyli się przedstawiciele wszystkich stanów i wyznań, by oddać ostatnią posługę człowiekowi, który każdemu był drogi, któremu niemal każdy coś zawdzięczał.

Zewsząd słyszano proste, a tak znaczące słowa: „Nigdy takiego człowieka tu nie było i zapewne nie będzie“.

Ktokolwiek zetknął się w życiu z Drem Nadlem, na tym pozostawiał niezatarte wrażenie. Niezwykłą swadą i wdziękiem osobistym podbijał ludzi, którzy cenili w nim głęboki umysł, wszechstronne wykształcenie, kryształowej czystości charakter. Jego szlachetność i uczynność były przysłowiowe, każdą wolną chwilę wypełniał sprawami tych, którzy garnęli się do niego po opiekę i radę.

Od szeregu lat pracował jako prezes „Nadzieji“ w Brodach. Był duszą grupy brodzkiej i dzięki Niemu, który umiał zainteresować ogół dla celów Towarzystwa, stała się ona ważną instytucją w Brodach.

Strata, jaką ponieśliśmy, jest nie do zastąpienia.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Grupy w Brodach.

Grupa miejscowa w Jarosławiu:

ZARZĄD GRUPY:

Prezes: Dr. Händel Anzelm
Wiceprezes: Löwyowa Sydonja
Skarbnik: Dr. Ettinger Maurycy
Sekretarz: Altschüler Adolf

Członkowie:

Blumenfeld Fanny	Potascher Franciszka
Kornberg Mania	Dr. Ressler Eryk
Dr. Kremer Hirsch	Ressler Henryka
Kurzmann Hela	Spatz Olga
Mgr. Metzger Salomon	Tannenbaum Cesia
Mohrenberg Franciszka	Turnheim Charlotte

KOMISJA KONTROLUJĄCA:

Przewodniczący: Dyr. Schmalzbach Leon
Członkowie: Inż. Metzger Izak
Dr. Schwarzer Wilhelm

LEKARZE ZAUFANIA GRUPY:

Dr. Kremer Hirsch
Dr. Schwarzer Wilhelm

SPRAWOZDANIE KASOWE GRUPY:

PRZYCHÓD

ROZCHÓD

	Zł		Zł
Saldo z r. 1928	108'67	Przesłano do Zarządu głównego .	600'—
Wkładki członków	415'70	Administracja	88'80
Zbiórka uliczna	210'—	Saldo na r. 1930	54'68
Odsetki	9'11		
	<u>743'48</u>		<u>743'48</u>

Ponadto przesłała Grupa w Jarosławiu Zarządowi głównemu subwencję Kasy Oszczędności m. Jarosławia w kwocie 100 Zł, które wykazano w sprawozdaniu kasowem Zarządu głównego.

Grupa miejscowa w Krakowie:

ZARZĄD GRUPY (do dn. 1. XII. 1929):

Prezes: Askenaze Henryk
Wiceprezes: Górowski Artur
Sekretarz: Dr. Pfeffer Adolf
Skarbnik: Binderowa Franciszka

Członkowie:

Askenazowa Stefanja	Loewenburgowa Franciszka
Dr. Blassberg Maksymiljan	Lustbaderowa Róża
Blochowa Franciszka	Dr. Müller Zygmunt
Dr. Broder Jan	Dr. Perlberger Teodor
Flaumowa Karolina	Potokowa Amalja
Dr. Federgrün Alfred	Rzeszewska Lola
Mgr. Haber Samuel	Rothweinowa Regina
Horowitzowa Rela	Dr. Sperr Jakób
Dr. Kornreich Maksymiljan	Wasserbergerowa Zazanna
Lachsowa Dorota	Dr. Wasserberg Paulina
Landauowa Franciszka	Dr. Zweig Harry

ZARZĄD GRUPY (od 1. XII. 1929):

Prezes: Inż. Scherer Wiktor
Wiceprezes: Dr. Perlberger Teodor
Skarbnik: Binderowa Franciszka
Sekretarze: Mgr. Haber Samuel
Gumplowicz Irena

Członkowie:

Aleksandrowiczowa Zyg.	Klug Emil
Askenaze Henryk	Korngoldowa Sal.
Askenazowa Stefanja	Dr. Kornreich Maksymiljan
Dr. Augenblick Ryszard	Dr. Lachs
Beres Zenon	Landauowa Franciszka
Bloch Franciszka	Langer Salo
Górowski Artur	Löwenburg Róża
Grünberg Mieczysław	Dr. Mandelbaum Stanisław
Dr. Haubenstein Emil	Popperowa Izidorowa
Herczka Leopold	Rothweinowa Regina
Herczkowa Zyg.	Rzeszewska Lola
Keplerowa Paulina	Dr. Wanderer Roman
Klarberg Izidor	Wohlmutowa

KOMISJA KONTROLUJĄCA:

Przewodniczący:	Inż. Zilz Filip
Członkowie:	Metalmann Henryk
	Moszkowski Wincenty
	Ritterman Aleksander

LEKARZE ZAUFANIA GRUPY:

Dr. Blassberg Maksymiljan
Dr. Engel Adolf
Dr. Fuchs-Katzowa Regina
Dr. Goldgart Leon
Dr. Juer-Zaksowa Wanda
Dr. Wasserberg Paulina

SPRAWOZDANIE KASOWE GRUPY:

PRZYCHÓD

ROZCHÓD

	Dol.	Zł		Dol.	Zł
Saldo z r. 1928	—	743'31	Przekazano do Zarządu		
Wkładki członków	—	5568—	głównego	60'—	11500'—
Przedsiębiorstwa	—	6861'82	Administracja	—	2013'93
Dary	71'—	1785'—	Saldo na rok 1930	11'—	1525'06
Odsetki	—	80'86			
	71'—	15038'99		71'—	15038'99

Grupa miejscowa w Nowym Sączu:

ZARZĄD GRUPY:

Prezes:	Dr. Syrop Hersch
Wiceprezes:	Drowa Ameisenowa Jadwiga
Sekretarz:	Dr. Hochhauser Dawid

Skarbnik: Ziegler Szymon
Członkowie: Dr. Anisfeld Józef
Berliner Baruch
Margulies Henryk
Neumann Alter
Sternlichtowa Chaja

KOMISJA KONTROLUJĄCA:

Amsterdam Abraham
Maschler Samuel

LEKARZ ZAUFANIA GRUPY:

Dr. Hochhauser Dawid

Grupa miejscowa w Tarnowie:

ZARZĄD GRUPY:

Prezes: Dr. Szalit Edward
Wiceprezes: Inż. Eichhorn Maks
Sekretarz: Dr. Funarski Eugenjusz
Skarbnik: Seiden Adolf

Członkowie:

Dr. Czech Bernard	Schwanenfeld A.
Eichhorn Salomon	Schwanenfeld Maurycy
Inż. Kirsch	Dr. Silbiger Józef
Margulies Juljusz	Dr. Speiser B.
Dr. Rein Sal.	Wischnowitz Maks

LEKARZE ZAUFANIA GRUPY:

Dr. Mandel Wolf, Dr. Relwicz F.

SPRAWOZDANIE KASOWE GRUPY:

PRZYCHÓD

ROZCHÓD

	Zł		Zł
Dochód z balu	2.400.—	Przekazano do Zarządu główn.	2.400.—
Część subwencji Magistratu m. Tarnowa	350.—	Leczenie chorych uczniów . . .	350.—
	<u>2.750.—</u>		<u>2.750.—</u>

Ponadto przesłała Grupa w Tarnowie Zarządowi głównemu część subwencji Magistratu m. Tarnowa 800 Zł, Izrael. Gminy wyznaniowej w Tarnowie 200 Zł, Kasy Oszczędności w Tarnowie 400 Zł, Tow. Czerwonego Krzyża w Tarnowie 100 Zł, łącznie 1500 Zł, które wykazano w sprawozdaniu kasowym Zarządu głównego. W roku 1930 wpłynęła reszta subwencji Mag. m. Tarnowa w kwocie 350 Zł, które Grupa przesłała Zarz. główn. a które wykazane będą w sprawozd. za r. 1930.

Popierajcie cele Towarzystwa „Nadzieja“!

Przystępujcie na członków Towarzystwa!

Zadaniem Towarzystwa „Nadzieja“ jest ratować chorą młodzież szkolną — dać jej zdrowie, a tem samym możliwość dalszej pracy.

Każdy, komu dobro młodzieży leży na sercu, powinien być członkiem Towarzystwa „Nadzieja“.

Zgłoszenia na członków przyjmują:

Dr. Jan Landau, ul. św. Gertrudy 9. Tel. 1433,
Dr. Adolf Gumprich, ul. Grodzka 13. Tel. 3073,
Dyr. Henryk Askenaze, ul. św. Tomasza 9. Tel. 4577,
Dr. Izydor Minder, ul. św. Anny 4. Tel. 2537,
Inż. Wiktor Scherer, Siemiradzkiego 22. Tel. 4562 i 4017.

**Papier na Sprawozdanie ofiarowała bezpłatnie
firma R. Aleksandrowicz — Kraków, ulica Długa 1.**